

Anàlisi

MÒNICA BERNABÉ
CAP
D'INTERNACIONAL

Les pilones no evitaran més atemptats

L'experiència de ciutats com Kabul demostra que cap barrera serveix per frenar una colla de fanàtics

L'Ajuntament de Lleida va instal·lar ahir grans jardineres als accessos dels carrers de l'Eix Comercial per dificultar-hi la circulació de vehicles i reforçar així la seguretat en aquesta zona del centre de la ciutat, després dels bàrbars atemptats de Barcelona i Cambrils. Palma ja ho va fer divendres: va col·locar grans barreres de formigó a la plaça de la Porta Pintada, i unes quantes jardineres a la plaça d'Espanya i al carrer de Sant Miquel.

El tema també comença a ser motiu de polèmica a Barcelona. L'Ajuntament i Interior s'han culpats mútuament que no hi hagués aquesta protecció a la Rambla i alguns aprofiten l'avinentsa per enfrontar les dues institucions. La Junta de Seguretat Local, on hi ha totes les forces de seguretat implicades, havia decidit no posar-ne però reforçar-hi la presència policial, tot i que aquesta setmana ho tornarà a estudiar. ¿Però les pilones realment haurien evitat l'atac?

Mesures a Palma i Lleida
Totes dues ciutats han col·locat jardineres o blocs de formigó per seguretat

Potser seria interessant obrir una mica el prisma i analitzar què ha passat en ciutats no occidentals durant sasejades pel terrorisme els últims anys. Durant una dècada, entre el 2006 i el 2016, he sigut testimoni de la metamorfosi de Kabul, la capital de l'Afganistan, que es va anar transformant a poc a poc, precisant a cop d'atemptats.

Quan vaig arribar a Kabul el 2006 per treballar-hi de periodista, es podia circular per tots els carrers de la ciutat. Només hi havia una única via on el trànsit de vehicles i persones estava restringit: el carrer de l'ambaixada dels Estats Units. La resta de la ciutat era un autèntic formiguer de gent i de cotxes. Un caos ple de vitalitat.

El 14 de gener del 2008 un atac contra l'Hotel Serena, el més luxós de la capital i en teoria el més segur, va comportar un primer canvi en la fesomia de la capital. Quatre terroristes disfressats amb uniformes de la policia afganesa van assaltar l'establiment. Tres portaven cinturons amb explosius i el quart va fer saltar pels aires de cotxe bomba a l'entrada de l'hotel. Vuit persones van morir, entre les quals un periodista noruec.

Després d'aquell atemptat es van col·locar barreres per controlar l'accés a alguns carrers de Kabul on residien estrangers o on hi havia ambaixades i oficines de mitjans de comunicació internacionals. Així mateix, els restaurants freqüentats per occidentals van instal·lar escàners de detecció de metalls i dobles comportes a l'entrada. Semblaven

búnquers en comptes d'un espai per gaudir d'un àpat. Però aquelles mesures, encara que surrealistes, donaven seguretat i sobretot tranquil·litat als estrangers que vivíem a Kabul.

El 17 de gener del 2009 un altre atemptat suïcida davant l'ambaixada d'Alemanya a la capital afganesa va fer adoptar mesures encara més dràstiques. Es va decidir aleshores crear l'anomenada *zona verda*. És a dir, una àrea on està totalment prohibida la circulació de vehicles i els accessos estan controlats per agents de la policia afganesa. En aquesta

Treballadors fabricant blocs de formigó de 3 metres, usats com a protecció a Kabul.

JERRY LAMPEN / REUTERS
A sota, operaris col·locant blocs a Màlaga. JON NAZCA / REUTERS

zona se situen la major part d'ambaixades estrangeres i el quarter general de l'OTAN.

També llavors es van col·locar blocs de ciment davant els edificis oficials. Els blocs eren inicialment com els que s'han instal·lat a Palma –de mig metre–, però després Kabul es va anar omplint de mastodontiques parets de formigó de fins a tres o quatre metres d'altura que conferien a molts carrers l'aspecte de bases militars.

Els atemptats, però, van continuar. Com que els edificis oficials eren cada cop més difícils d'atacar, les ca-

ses particulars on vivien estrangers que treballaven sobretot per a l'ONU es van convertir en blanc dels atacs. El 28 de gener del 2011 els talibans també van assaltar un supermercat de la cadena Finest, popular a Kabul perquè venia productes occidentals. Nou persones hi van morir. A partir d'aleshores per entrar-hi tots els clients s'havien d'escorcollar, i es va imposar fer la compra a corre-cuita.

L'11 de desembre del 2014 un suïcida es va immolar durant la representació d'una obra de teatre al Centre Cultural Francès de Kabul. L'atac semblava un assaig del que seria després l'esfereïdor assalt a la sala de festes Bataclan, a París. El públic a Kabul va pensar inicialment que l'explosió formava part de la posada en escena, però els crits de dolor dels ferits deixaven clar que no era teatre.

L'estiu de l'any passat vaig viatjar fins a Kabul. Gairebé no hi quedava cap estranger i els pocs que continuaven a la ciutat vivien tancats en recintes gairebé militars. Quasi tots els restaurants que els occidentals freqüentaven en el passat havien tancat i els mítics supermercats Finest estaven deserts: no tenien clientela. Ja no es representen obres de teatre a la ciutat, ni s'hi fan concerts, i tothom intenta evitar les aglomeracions de gent. Només quedaven, això sí, els grans blocs de formigó.

Atacar el problema
Quan hi ha una fuga d'aigua, la solució no és aturar-la amb obstacles, sinó anar a l'arrel

El 31 de maig passat Kabul va viure el pitjor atemptat de la seva història. Un camió cisterna de recollida d'aigües brutes, carregat amb gairebé 1.500 quilos d'explosius, va causar una carnisseria: 90 morts i 450 ferits, la majoria civils. L'explosió va ser tan bèstia que els gegants blocs de ciment que havien de protegir l'ambaixada alemanya no van evitar danys a l'edifici diplomàtic. Després de l'atac, el president afganès, Aïraf Ghani, va declarar: "Potser no té cap sentit que hi hagi blocs de formigó" a la capital.

Ni les pilones, ni els blocs de formigó, ni absolutament cap barrera servirà per frenar una colla de fanàtics. Quan hi ha una fuga d'aigua, la solució no és aturar-la posant-hi obstacles, sinó anar a l'arrel del problema. Com es finança l'Estat Islàmic? Qui li dona suport? Com és possible que nois que han crescut aquí s'acabin radicalitzant? Per què se senten marginats?

Un dels grans errors de la comunitat internacional a l'Afganistan va ser no comptar amb els imams per fomentar canvis socials, malgrat que és un país profundament conservador i religiós. Aquí també seria un gran error no estendre la mà a la comunitat musulmana per saber què falla i com podem sortir d'aquest cercle de violència.

* L'AUTORA VA VIURE A KABUL ENTRE ELS ANYS 2006 I 2014